

Porvoon vanhempainyhdistykset ry - Föräldraföreningar i Borgå rf

@porvoonvanhemmat · Yhteisö

Koulu- ja päiväkotirajat ylittävä
kuntakohtainen,
kaksikielinen vanhempainyhdistys.

Jäseniä kaikkien porvoolaisten
koulujen vanhempainyhdistykset

31.10.2021 Uusimaan kolumni

Jos lapsesi ei voisi hyvin, tahtoisitko tietää?

Elämäänsä tyytymättömmät yläkoululaiset löytyvät Itä-Uudeltamaalta. Joka viides porvoalainen peruskoulun 8–9 luokkalainen kokee itsensä yksinäiseksi. Määrä on liki kaksinkertaistunut kahdessa vuodessa. Yhä useampi ei pysty juuri koskaan keskustelemaan vanhempiensa kanssa omista asioistaan. Vain joka toinen syö aamupalaa päivittäin. Liian vähän nukkuvien määrä on noussut merkittävästi.

Porvoolaisilla 4–5 luokkalaisilla tytöillä on mielialaan liittyviä ongelmia jo lähes 30 %:lla, kun kaksi vuotta aiemmin 18 %. Joka neljäs kokee koulukiusaamisen jatkuneen tai pahentuneen kiu-

Kolumni
Marika Salomaa

” Liian vähän nukkuvien määrä on noussut merkittävästi.

saamisesta kertomisen jälkeen – määrä on tuplaantunut kahdessa vuodessa. Joka kymmenes porvoalainen 4–5 luokkalainen ei nuku tarpeeksi. Yhtä moni on kokenut fyysisistä väkivaltaa viimeisen lukuvuoden aikana. Samassa ikäluokassa joka toinen ei uskalla sanoa luokassa omaa mielipidettään.

Ahdistuneisuutta, masennusta, mitättömiä aamupaloja ja liian vähäisiä unia. Lisääntynyttä seksuaalista häirintää. Hätkähdyttäviä, vai mitä? Jos tietäisit, että tällaisia tuloksia on säännöllisesti saatavilla lukuisista porvoolaisista ikäluokista – ja mikä vaikuttamismahdollisuuksien näkökulmasta merkityksellisintä, koulukohtai-

sesti – haluaisitko kuulla enemmän? Pyrkisitkö muuttamaan asioita siltä osin kuin voit?

Moni lapsi ja nuori ei voi hyvin, kertovat uusimmat THL:n valtakunnallisen kouluterveyskyselyn tulokset. Tulosten luotettavuuden takaa laaja kokonaisotos.

Valtakunnallisen vertailtavuuden kyselyt kertovat laajasti porvoolaisten koulujen ikäluokista. Näihin on tartuttava vakavuudella, tai heitämme hukkaan mahdollisuuden parantaa lastemme hyvinvointia.

Pysäyttävät luvut vahvistavat, että vastuu on yhteinen. Unelmien kotikaupungissa meistä jokaisen. Koulun ja kodin, muiden lasten lähellä olevien. Tulokset

ovat hyvin tärkeitä myös oppilaiden itsensä tiedettäväksi, lasten kielellä käsiteltäväksi.

Porvoon kaupunki on linjannut, että tulokset käsitellään kaupunkitasolla ja toimenpiteet ulotetaan luonnollisesti moninaiseen päätöksentekoon saakka. Kussakin koulussa rehtorilla on lisäksi vastuu joulukuussa julkaistavien koulukohtaisten tulosten käsitteilyyn ottamisesta avoimesti oppilaiden, huoltajien ja koulun henkilöstön kanssa. Lähtökohdana on yhteisen vastuun kautta avata, ei salata.

Koska jokainen lapsi on tärkeä.

● Kirjoittaja on porvoalainen perheenäiti ja vanhempain-toimija.

Keskiössä lasten ja nuorten hyvinvointi – vaikutetaan ja tehdään päätöksiä faktoin

2022

Kouluterveyskyselyn tuloksia, Porvoo

Kehittämispäällikkö Jenni Helenius

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos

Järjestimme Terveyden- ja hyvinvoinnin laitos THL:n ja kaupungin koulutuspalvelujen kanssa tilaisuuden, jossa käsitelimme kouluterveyskyselyn (2021) tuloksia valtakunnalliset tulokset vs. Porvoo

→ Tulosten pohjalta teemoitetut avoimet kaupunkitasoiset vanhempainillat sekä muu keskustelu ja toimenpiteet

OUTI PAAPPANEN

Yläkouluiikäiset tytöt uupuvat

Nuoret: Kouluterveyskysely kertoo, että yläkouluiikäisillä tytöillä on nyt entistä enemmän huolia. Kasiluokkalaisilla Matleenalla, Venlalla ja Tanjalla menee hyvin, mutta he tunnistavat kyselyn tuloksista monta seikkaa. Oliko nuorilla ennen helpompaa? **Sivu 5**

Teini-ikäisillä tytöillä on huolia ja uupumusta

Kouluterveyskysely: Yhä useampi lapsi kokee fyysisistä tai henkistä väkivaltaa.

OUTI PAAPPANEN

Matleena Salmi, Venla Tirkkonen ja Tanja Nissi iloitsevat siitä, että koulussa on purettu rajoituksia ja arki on taas hiukan rennompaa. He uskovat, että nuorten uupumukseen voisi vaikuttaa esimerkiksi koetaitia järkevöittämisellä.

Porvoo
Inka Töyrylä

Viime keväänä tehty kouluterveyskysely kertoo koronajan vaikutuksista lasten ja nuorten elämään.

Tuloksia läpi käynyt Terveyden- ja hyvinvoinninlaitoksen kehittämisspäälikkö Jenni Helenius avasi kyselyä Porvoon vanhempiyhdistyksen ry:n etä-vanhempainillassa.

Positiivisia huomioita on muun muassa se, että alemmalla uusempi lapsi ja nuori kokee, että nyt korona-aikana työrauha on ollut koulussa entistä parempi. Porvoossa jopa useampi, kuin maassa keskimäärin. Myös aiempaa useampi kokee saaneensa opettajalta välittävää ja oikeudenmukaista kohtelua. 8.-9.-luokkalaista tyttöä lukuun ottamatta koulussa myös viihdyttään aiempaa paremmin, Helenius kertoo.

Toisaalta kysely kertoo, että nuoret kokevat koulu-uupumusta enemmän kuin koko maassa keskimäärin. Samoin porvoolaisnuoret kertovat mutta useammin, etteivät he syö aamupalaa ja he kokevat enemmän yksinäisyyden tunnetta kuin muualla maassa.

Porvoon vanhempiyhdistyksen ry:n puheenjohtaja Marika Salomaa korostaa, että keskustelua lasten ja nuorten hyvinvoinnista kodin ja koulun kesken on ensiarvoisen tärkeää.

–Yhteisen keskustelun kautta olemme vahvempia ja voimme vaikuttaa lastemme hyvinvointiin. Helenius kertoo koulu-

terveyskyselyssä nousevan selvästi esille, että erityisesti 8.-9.-luokkalaisten porvoolaistyöillä on huolia, usein enemmän kuin muualla maassa.

–Teini-ikäisten tyttöjen voimissa on nyt jotain. Se tulee esille kyselyn monessa eri kohdassa, ja sitä kyllä kannattaa seuraila.

Yksi niistä on koulu-uupumus.

–Pienempien polkien osalta näkyy selvästi enemmän kuin koko maassa. Yläkoulun puolella pojilla on vähemmän uupumusta, mutta sen sijaan tyttöjen käyrä on noussut jo pitkään. Tämä ei siis ole vain koronajan ilmiö, vaan jostain uusempi kokee saaneensa Porvoossa teini-ikäisten tyttöjen koulu-uupumus on ollut jatkuvassa nousussa jo vuodesta 2010 asti. Tämä on sellainen asia, mitä täällä pitäisi miettiä, Helenius sanoo.

Kyselyn mukaan jopa puolet yläkouluikäisistä tytöistä sanoo, että heillä on vaikeuksia oppimistaidoissa. Pojilla vastaava luku on 30 prosentin luokkaa.

Kotona hitkan useammalla nuorella on keskusteluvalkeuksia kotona, kuin koko maassa.

–60 prosenttia lapsista ja lähes 40 prosenttia nuorista kertoo, että he keskustelevat vanhempiensa kanssa eri asioista ja keskusteluhyteys on hyvä. Nuorten kohdalla on kiinnostavaa, että tämä on aikaisemmin ollut nousussa, mutta nyt koronavuonna ei enää olekaan. Nyt yhä useampi kertoo keskusteluvalkeuksista.

Porvoo tosi paljon olla koulussa ja viihtyvät, Matleena sanoo. Koulu-uupumukseen se sijaan kolmikko allekirjoittautua.

–Kokeita on vähennetty, mutta niitä tulee monta aina samalla viikolla. Koealueet on laajoja, ja siitä tulee stressiä, tytöt pohtivat.

–Tuntuu siltä, että ihan

Tässäkin korostuvat jälleen 8.-9.-luokkalaiset tytöt, Helenius kertoo.

–Se pistää miettimään, mikä meidän arjessa on sellaista, että kodeissa ei olekaan keskusteltu niin paljon kuin aikaisemmin. Koronaaika on ollut kovaa, ehkä ei ole jaksuttu jutella niistä näitä ja pitää yllä hyvää keskusteluyhteyttä?

Myös yksinäisyyden tunne on noussut. Yläkouluikäisistä pojista noin seitsemän prosenttia tunsi itsensä yksinäiseksi vuonna 2019 tehdyn kyselyn mukaan, kun luku nyt oli jo lähes 12 prosenttia. Tytöillä nousua oli 15:stä yli 25 prosenttiin.

–Se on iso nousu. Ja jälleen 14-15-vuotiaiden tyttöjen osuus korostuu. Yksinäisyyttä voi tuntea, vaikka olisi ystäviä tai muita ihmisiä ympärillä. Tässä näky

varmasti tämä korona-aika. Kaikki rajoitustoimet ovat lisääntyneet yksinäisyyttä. Alakouluiäisistä huomattavasti harvempi tunsi yksinäisyyttä, Helenius kertoo.

Hälyttävää kouluterveyskyselyn tuloksissa on se, että yhä useampi porvoolainen lapsi ja nuori on kokenut fyysisistä tai henkistä väkivaltaa tai sen uhkaa.

–Kyselystä näkyy, että myös kotona on koettu fyysisistä väkivaltaa. Pienistä tytöistä 16 prosenttia kertoi tällaisesta, pojista hitkan useampi. Tyttöjen tilanne on muuttunut, korona-aika on tuonut väkivallan kokemuksia enemmän myös tytöille, Helenius kertoo.

Yläkoulua käyvästä pojista noin 17 ja tytöistä 16 prosenttia kertoi kokeneensa vanhempien tai muiden huolta pitävien aikuisten

fyysisistä väkivaltaa. Varsinkin tyttöjen osalta luku on huomattavasti muuta maata korkeampi.

–Lisäksi henkinen väkivalta on lisääntynyt. Pienistä tytöistä joka kolmas kertoo kokeneensa sitä, ja pojistakin 25 prosentilla. Teini-ikäisistä tytöistä jo noin puolet ja pojista joka viides on kokenut sitä kotona, Helenius kertoo.

–Tämä on asia, jossa valtakunnallisesti isoja eroja. Itä-Uudellamaalla, Helsingissä ja Pohjanmaalla henkistä väkivaltaa koetaan huomattavan paljon. Liittyvät nämäkin koronaaan? Vaikaa aika käy hermoille, huolestuttaa vanhempia, ollaan alkutietynä kotiin, onko omat tunteet niin pinnassa, ettei osata suodattaa niitä enää, Helenius kysyy.

Koulutusjohtaja Jari Ket-

tunen kertoo, että kouluterveyskyselyn tulokset avattiin koulujen rehtoreille muutama viikko sitten.

–Myös jokainen koulu on saanut omat koulukohtaiset tuloksensa. Niitä käsitellään kevään aikana yhteisöllisessä oppilashuoltoryhmässä ja suunnitellaan, miten huoltajat ja oppilaat osallistetaan käsittelyyn mukaan, Kettunen sanoo.

Tarkoituksena on hyödyntää kyselyn tuloksia koulujen arjessa.

–Ensi lukuvuodeksi asetetaan kussakin koulussa kehittämiskohteita. Haastan myös vanhemmat mukaan aktiiviseen keskusteluun. Meillä kaikilla on yhteinen vastuu siitä, että lapset voivat hyvin ja pärjäävät elämässä. Kodin ja koulun yhteistyö on silinä hyvin tärkeää, Kettunen sanoo.

”Nuorilla on enemmän paineita kuin ennen”

Porvoo

matkalla?

–Koronakin on vaikuttanut paljon. Yläkoulu on ollut kaikkien rajoitusten vuoksi ihan erilaista kuin odotimme. Kaikki kiva on peruttu viimeisen kahden vuoden ajalta. Alakoulusta asti odotettiin yläkoulun tanssiaisia, mitä ei voitu pitää. On ollut paljon pettymyksiä. Nyt kun

mielenterveysongelmia kuin on enemmän, Matleena sanoo.

–Venla ja Tanja arvelevat, että nuorilla on enemmän paineita kuin ennen. Nyt jo pitäisi tietää, mitä isona aikoo. Jos menee lukioon, valittavat kurssit vaikuttavat jatko-opintoihin. Mitä jos mieli muuttuikin

toisi paljon olla koulussa ja viihtyvät, Matleena sanoo. Koulu-uupumukseen se sijaan kolmikko allekirjoittautua.

–Kokeita on vähennetty, mutta niitä tulee monta aina samalla viikolla. Koealueet on laajoja, ja siitä tulee stressiä, tytöt pohtivat.

–Tuntuu siltä, että ihan

matkalla?

–Koronakin on vaikuttanut paljon. Yläkoulu on ollut kaikkien rajoitusten vuoksi ihan erilaista kuin odotimme. Kaikki kiva on peruttu viimeisen kahden vuoden ajalta. Alakoulusta asti odotettiin yläkoulun tanssiaisia, mitä ei voitu pitää. On ollut paljon pettymyksiä. Nyt kun

matkalla?

–Koronakin on vaikuttanut paljon. Yläkoulu on ollut kaikkien rajoitusten vuoksi ihan erilaista kuin odotimme. Kaikki kiva on peruttu viimeisen kahden vuoden ajalta. Alakoulusta asti odotettiin yläkoulun tanssiaisia, mitä ei voitu pitää. On ollut paljon pettymyksiä. Nyt kun

–Koronakin on vaikuttanut paljon. Yläkoulu on ollut kaikkien rajoitusten vuoksi ihan erilaista kuin odotimme. Kaikki kiva on peruttu viimeisen kahden vuoden ajalta. Alakoulusta asti odotettiin yläkoulun tanssiaisia, mitä ei voitu pitää. On ollut paljon pettymyksiä. Nyt kun

Keskiossä lasten ja nuorten hyvinvointi – seksuaalinen häirintä

Seksuaalisesta häirinnästä kuulee ystävä, ei aikuinen

Porvoossa joka toinen yläkouluikäinen tyttö on kokenut seksuaalista häirintää.

Marita Itävuori

Lasten ja nuorten seksuaalinen häirintä on yleistä. Sen vuoksi on tärkeää, että lapset tai nuoret osallistuvat kokemuksiinsa. Porvoossa alakoulun 4- ja 5-luokkalaista tytöistä 13 prosenttia ja pojista noin kahdeksan prosenttia kertoo seksuaalista häirintää tapahtuneen. Yli kouluikäisistä joka toinen tyttö on kokenut seksuaalista häirintää.

Pelastakaa lapset ry:n asiantuntija Pauliina Silfforsin mukaan järjestön Netti- vihe-palveluun tulee noin 3 000 vihettyä vuosittain. Se, että lapset tai nuoret kertovat aikuiselle kokemastaan häirinnästä, on suuri luottamukseen osoitus. Aikuisen on hyvä pysyä rauhallisena, eikä lasta pidä syyllisistä tai rangaista, sillä lapset ei ole koskaan syyllinen kokemansa seksuaaliseen väkivaltaan. Ei siltikään, vaikka hän on vastannut viestiin, lähettänyt kuvia tai suostunut taputukseen. Vastuu kuuluu tekijälle.

Silffors neuvoo ottamaan todistusmateriaalia talteen kuvakameralla. Lopuksi viestien lähettäjä blokaatin. On hirvettävä, että heidän on ollut syyllisiä viestien lähettämisestä. Vastanneista lapsista 62 prosenttia kertoi, että heidän on ollut syyllisiä viestien lähettämisestä. Aikuisen tehtävä on myötäsurvata lapselle tarvittava apu.

Pauliina Silffors, Marika Sotavaara, Eerikka Mäntylä, Roetta Hämmänen, Susi Tirkkeli ja Anni Tukiainen osallistivat keskustelutilaisuuteen.

Pelastakaa lapset seiverti viime vuonna groomingin yleisyyttä. Kyselyyn vastasi 1 762 11-17-vuotiaasta lasta ja nuorta.

– Osa lapsista kuvasti, että ”kaikkiaan tällaisia viestejä saa.”

Vastanneista lapsista 62 prosenttia kertoi, että heidän on ollut syyllisiä viestien lähettämisestä. Aikuisen tehtävä on myötäsurvata lapselle tarvittava apu.

Kaikkiin tällaisista viesteistä saa. Kyselyyn vastaus

Käsitteet selkeiksi: Seksuaalissävyytteinen viesti on rikos

Marita Itävuori

Seksuaalisesta häirinnästä tiedon ja toimintatavojen antaminen on osa lapsen seksuaali- ja turvatietokasvatusta, joka on verrattavissa liikenneturvallisuuteen ja paloturvallisuuteen.

Asiantuntija Pauliina Silffors Pelastakaa lapsen työtä tuottavien puhumaa tilanteita konkreettisesti.

– Välttämättä kaikki eivät tiedä, että jos aikuisen ihmisen esimerkiksi lähettää alle 16-vuotiaalle seksuaalissävyytteisiä viestejä, ehdotuksia, kuvia tai videoita, niin kyseessä on seksuaaliväkivalta ja seksuaalirikos. Samalla tavalla kaikki lapset eivät tiedä, miten suojella toista lasta. Jokaisen lapsen tulisi tietää, että toisen lapsen alustokuvaa ei saa koskaan jakaa eteenpäin, ei edes viestinä.

Seksuaaliväkivalta on katkera pelastakaa lapsen työtä, joka koskuaan lapsen seksuaalista kokemustamusta. Seksuaaliväkivalta on silti syyllinen, jos aikuisen pyyhi 16-vuotiaalle seksuaaliväkivaltaa tai lähettää hänelle porno-

Toisen lapsen alastonkuvaa ei saa koskaan jakaa eteenpäin.

Pauliina Silffors

graafista materiaalia. Seksuaalinen häirintä on sanallista, sanotonta tai fyysistä ei toivottua käytöstä.

– Lasten kohdalla rikoksen tunnusmerkistö täyttyy tosi nopeasti.

Grooming eli lapsen houkuttelu seksuaalisiin tarkoituksiin on tyypillisesti sitä, että aikuisen pyrkii saamaan lapsen tilanteeseen, jossa hän voi kohdistaa lapsen seksuaaliväkivaltaa joko netissä, sen sivuilla tai muualla. Groomingiin kuuluu niennäinen vapaaehtoinen lapsi ei ymmärrä, mitä tilanteesta tapahtuu tai saati ymmärtää, että tilanteesta on jotain väärää tai pahaa.

Grooming voi Silfforsin mukaan tapahtua nopeasti, kun erityisesti nettiympäristössä.

– Välttämättä media käyttää itseä edelleen termiä lapsiporno. Sitä ei saa koskaan käyttää, sillä kyse ei ole pornoista vaan väkivallasta. Sua varten somessa-bankkeen työntekijät kävivät vuoden 2021 aikana noin 3 000 pidempää yksityiskeskustelua nuorten kanssa somessa. Vain kolme prosenttia lapsista yli 60 prosenttia liittyi

Yläkoulu

Kokenut häiritsevää seksuaalista ehdotettua tai ahdistelua vuoden aikana, %	32,4	33,1
Kokenut seksuaalista häirintää julkisessa tilassa vuoden aikana, %	13,5	14,6
Kokenut seksuaalista häirintää koulussa vuoden aikana, %	6,1	0,7
Kokenut seksuaalista häirintää puhelimesta tai internetissä vuoden aikana, %	29,3	26,8
Kokenut seksuaaliväkivaltaa vuoden aikana, %	10,8	10,8

32,4	33,1
13,5	14,6
6,1	0,7
29,3	26,8
10,8	10,8

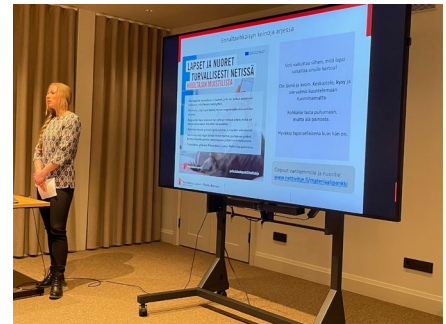
Mitä todettiin?

- Erityisesti tyttöjen kokema seksuaalinen häirintä on lisääntynyt viime vuosina merkittävästi.
- Seksuaalista häirintää tai seksuaaliväkivaltaa kokeneilla nuorilla on selvästi muita nuoria matalampi osallisuuden kokemus.

Mitä tehtiin?

- Avoin vanhempainilta seksuaalisesta häirinnästä
- Pelastakaa Lapset, Sua varten somessa ja SOS Lapsikylä

Yläkouluikäisistä tytöistä joka toinen on kokenut seksuaalista ahdistelua

Nuoret: "Etenkin Snapchatissa tulee vastaan vaikka mitä. Aika hurjia ehdotuksia."

Porvoo
Inka Törylä

Tuore kouluterveyskysely kertoo karua kieltä siitä, että yhä useampi lapsi ja nuori kokee arjessaan seksuaalista häirintää, kuten kommentointia, epäasiallista ehdotusta ja viestittelyä.

– Jo alakoulun 4.- ja 5.-luokkalaista tytöistä 13 prosenttia ja pojista noin kahdeksan prosenttia kertoo tällaista tapahtuneen. He ovat vielä tosi pieniä, 10–11-vuotiaita, sanoo THL:n kehittämispäällikkö **Jenni Helenius**.

2019 tehdyssä kouluterveyskyselyssä porvoolaistyttöistä noin kolme ja pojista alle viisi prosenttia oli kokenut vastaavaa. Määrät olivat pienempiä kuin maassa keskimäärin, nyt tilanne on päinvastainen.

– Tässä on huima hyppäys muutaman vuoden takaiseen, Helenius sanoo.

Yläkouluikäisten poikien osalta tilanne on pysynyt samana edelliseen kyselyyn

”Mulle tällaista ei ole tullut somessa vastaan, mutta tiedän, että tosi monelle on tullut

verratuna. Hiukan alle 12 prosenttia 8.–9.-luokkalaista pojista kertoo kokeneensa seksuaalista häirintää. Saman ikäisistä tytöistä 2019 häirintää kertoi kokeneensa noin 30 prosenttia, nyt useampi kuin joka toinen.

– Porvoolaista 14–15-vuotiaista tytöistä 52,7 prosenttia kertoo kokeneensa tällaista. Koko maan luku on 48,4 prosenttia, Helenius sanoo.

Tytöistä 47 prosenttia, eli lähes puolet, kertoo kohdanneensa seksuaalista häirintää netissä.

8-luokkalaiset **Matleena Salmi**, **Venla Tirkkonen** ja **Tanja Nissi** toteavat häirinnän tulleen lähes osaksi arkea.

– Etenkin Snapchatissa tulee vastaan vaikka mitä. Aika hurjia ehdotuksia. Estän tällaiset yleensä heti. Jos ne tulee englanniksi, voi lähettää jossain Intiassa. Silloin tietää, ettei ole mitään hätää. Jos niitä tulee suomeksi, tarkistan kaiken varalta aina, että enhän ole julkisesti jakanut snapissa sijaintiani. Kyllä ne joskus vähän ahdistaa, Tanja kertoo.

– Mä estän sellaiset myös heti snapissa. Jos jossain kaupungilla tulisi eteen vastaavaa, se voisi ahdistaa aika paljon, Matleena sanoo.

– Mulle tällaista ei ole tullut somessa vastaan, mutta tiedän, että tosi monelle on tullut. Siitä on tullut joillekin

Matleena, Venla ja Tanja kertovat, että etenkin Snapchatissa voi tulla vastaan törkeysä. He toteavat, että niitä pitää osata suodattaa ja estää lähettäjät.

melkein arkea, Venla kertoo.

Tyttöjen mukaan Snapchat on yleisin paikka, jossa seksuaalista häirintää voi tulla vastaan.

– Instagramissa tai Tiktokissa sitä ei juurikaan ole. Snapissakin tuollaiset voi

aina ohittaa ja estää. Somessa on kuitenkin paljon enemmän hyvää kuin huonoa, tytöt sanovat.

Jenni Helenius toteaa, että kodeissa on syytä ottaa viesti vakavasti.

– Tämä on oikeasti sellainen asia, mistä on hyvä jutella

nuorten kanssa. Ei syyttäen, vaan kysellen ihan yleisellä tasolla. Tämä on asia, mistä pitää voida jutella kuten mistä tahansa muustakin. Moni häpeää, eikä ehkä kerro mitään, vaikka pitäisi, Helenius sanoo.

22 prosenttia yläkouluikäis-

sistä tytöistä kertoo kokeneensa seksuaalista häirintää julkisella paikalla.

– Kaksi vuotta aikaisemmin luku oli noin 12 prosenttia. Tämä kertoo jotain tästä korona-ajasta ja siitä, mitä kaduilla tapahtuu, Helenius toteaa.

Pääkirjoitus

Seksuaalinen häirintä on saatava kuriin

Porvoossa yläkouluikäisistä tytöistä joka toinen on kokenut seksuaalista häirintää. Alakoulujen 4.-5. luokkalaistakin jopa 13 prosenttia on kokenut häirintää (Uusimaa 11.5.).

Pelastakaa lapset ry:n 11–17-vuotiaille suunnatussa kyselyssä vähintään puolta nuorista oli vuoden aikana pyydetty kuvaamaan itseään nettikameran välityksellä alasti tai vähissä vaatteissa. Vastanneista 62 prosenttia kertoi, että heihin on ollut netin välityksellä yhteydessä henkilö, jonka he ovat tienneet tai ainakin epäilevät olevan aikuinen.

Tiedot ovat todella huolestuttavia. Ja nyt puhutaan paikallisista porvoolaista lapsista ja nuorista. Aihe herättikin runsaasti kiinnostusta, kun Porvoon Vanhempainyhdistykset järjestivät vanhemmille ja nuorten parissa työskenteleville häirintää koskevan illan.

Asiantuntija Pauliina Sillfors muistutti, miten aikuisen alle 16-vuotiaalle lähettämä seksuaaliviesti, ehdotus, kuva tai video, ovat seksuaalirikoksia. Kyseessä on seksuaaliväkival-

lanteko.

Kyselyn mukaan seksuaalista häirintää kokeneista lapsista kerotoivat tapahtuneesta ensisijaisesti kaverilleen. Asiasta kertoneista 93 prosenttia kertoi tapahtuneesta kaverilleen, mutta liian harva kertoi tapahtuneesta aikuiselle.

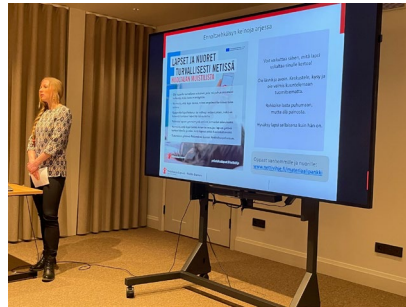
Aikuisilla on nyt parannettavaa. Toimitko itse niin, että oma lapsesi uskaltaisi kertoa tällaisesta tapahtuneesta sinulle? Onko keskusteluyhteytesi kunnossa ja luottamuksellinen? Tällaisen luottamuksen saavuttaminen ei ole helppoa. Se on kuitenkin tärkeää lasten turvallisuuden takia, sekä näiden häirintää tekevien kiinni saamiseksi.

Ammattilainen muistutti tilaisuudessa, miten lapsi osoittaa suurta luottamusta, kun kertoo häirinnästä aikuiselle. Tilanteeseen pitää suhtautua rauhallisesti ja muistaa, että lapsi ei ole koskaan syyllinen häirintätapahtumassa. Vastuu kuuluu aina tekijälle.

Iso osa häirinnästä tapahtuu nettiympäristössä. Ja nyt kun netti kulkee lasten ja nuortenkin mukana kaikkialle, voi häirintääkin tapahtua missä vain. Jokainen häirintätapahtuma on liikaa.

Keskiössä lasten ja nuorten hyvinvointi – sosiaalinen media ja ruutuaika

2022

Avoin vanhempainilta syyskuun lopulla nuorten sosiaalisen median käytöstä

"Lasten ja nuorten hyvinvointi on meistä jokaiselle tärkeää"

Sosiaalinen media, sen eri alustat ja lapsen tai nuoren ruudun ääressä viettämä aika herättävät kysymyksiä ja huolta vanhempien keskuudessa. Porvoon vanhempainyhdistys-

tykset ry järjestää näiden teemojen tiimoilta kaikille avoimen vanhempainillan tiistaina 27. syyskuuta. Lasten ja nuorten hyvinvointi on meistä jokaiselle tärkeää. Tilaisuus tarjoaa koodelle ja vanhemmille keinoja keskustella aiheesta. Se sopii myös erittäin hyvin lasten ja nuorten kanssa työskenteleville ammattilaisille, kertoo tapahtumaa koordinoiva **Anne Tukiainen** Porvoon

vanhempainyhdistyksistä. Pääpuhujana tilaisuudessa on toimittaja ja tietokirjailija **Aino-Mari Tuuri**, joka on käsitellyt työssään erityisesti nykyvanhemmuutta ja digitaalista yhteiskuntaa. Vanhempainillassa tutustutaan myös *Sua varten somessa* -hankkeeseen, joka kehittää uusia, someseen jalkautuvan nuorisotyön muotoja 8-21-vuotiaille. Porvoon

Vanhempainillassa keskustellaan sosiaalisesta mediasta myös nuorisotyön jalkautumisen muotona.

kaupungin nuorisopalveluita mukana on nuorisotyöntekijä **Ahti Herttua**. Keskustelutilaisuus järjestetään Linnankosken lukion tiloissa 27.9. kello 17.30. Ennen tilaisuuden alkamista on kahvitarjoilu. Tilavarauksen ja tarjottujen vuoski yhdistys toimii tiedotteessaan sitovaa ilmoittautumista. Lisätieto: porvoonvanhemmat@gmail.com.

	2021	
	Kaikki vastaajat	
	Pojat	Tytöt
Ei ole usein syönyt tai nukkunut netin takia, %	7,9	7,0
Huomannut usein olevansa netissä vaikka ei ole huvittanut, %	26,0	29,1
Kokenut usein, että pitäisi viettää aikaa muutoin kuin netissä, %	28,6	27,6
Ei ole usein syönyt tai nukkunut netin takia, %	20,0	15,1
Huomannut usein olevansa netissä vaikka ei ole huvittanut, %	41,4	43,2
Yrittänyt usein viettää vähemmän aikaa netissä, mutta ei ole onnistunut, %	33,7	30,6
Tuntenut olonsa usein hermostuneeksi, kun ei ole päässyt nettiin, %	24,2	15,1
Kokenut seksuaalista häirintää puhelimesta tai internetissä vuoden aikana, %	29,3	26,8
Koulukiusaamistilanne, jossa viestejä, soittoja tai kuvia kännykän tai internetin kautta, %	7,9	1,6
Nukkuu arkin alle 8 tuntia, %	48,4	49,3

Mitä todettiin?

- Puhelin ja netti koukuttavat. Jo alakouluikäisistä joka viides kokee, että on puhelimesta tai netin takia. Yläkouluikäisistä yli 40%. Yläkouluikäisistä joka viides ei ole syönyt tai nukkunut netin takia.
- Yläkouluikäisillä puhelimiin ja nettiin liittyvät myös seksuaalinen häirintä ja kiusaamistilanteet.

Mitä tehtiin?

- Avoin vanhempainilta somesta ja lasten ja nuorten ruudun ääressä viettämästä ajasta.
- Sua varten somessa-hanke, Porvoon kaupungin nuorisotyöntekijä ja nykyvanhemmuudesta digitaalisessa ajassa kirjoittanut tietokirjailija

Keskiössä lasten ja nuorten hyvinvointi – riittävä ruokailu auttaa jaksamaan

2023

	2021	
	Kaikki vastaajat	
	Pojat	Tytöt
Ei syö aamupalaa joka arkipäivä, %	30,8	29,0
Juo maitoa tai piimää kouluruoalla kaikkina koulupäivinä, %	43,9	38,1
Syö kaikki kouluruoan ateriansosat kaikkina koulupäivinä, %	12,7	12,5
Syö leipää kouluruoalla kaikkina koulupäivinä, %	39,8	38,5
Syö pääruokaa kouluruoalla kaikkina koulupäivinä, %	67,4	67,4
Syö salaattia tai raastetta kouluruoalla kaikkina koulupäivinä, %	45,6	55,0

	2021	
	Perusopetus 8. ja 9. lk	
	Kaikki vastaajat	
Aikuisia syö nuorten kanssa ruokasalissa, %		84,1
Ei syö aamupalaa joka arkipäivä, %		48,4
Ei syö koululounasta päivittäin, %		41,3
Juo lehmänmaitoa tai piimää päivittäin tai lähes päivittäin, %		39,1

Mitä todettiin?

4-5 luokkalaiset:

- 30 % ei syö aamupalaa joka arkipäivä. Vaikutus oppimiseen, jaksamiseen ja luokkarauhaan.
- Opit yläkouluikää varten (jolloin lähes 50 % ei syö joka aamu aamupalaa)

Mitä tehtiin?

- Kaksi erillistä tilaisuutta, joissa valmistettiin yhdessä terveellisiä välipaloja; lapsi ja vanhempi. Ohjaavana yhteistyötahona paikallinen oppilaitos.

Keskiössä lasten ja nuorten hyvinvointi – päihteet puhuttavat

2023

UUSIMAA

Porvoossa pohditaan avoimessa pöydässä, mitä nuorten päihteiden käytöstä pitäisi vanhempien tällä hetkellä tietää

Porvoon kouluterveyskeskyn tuoksu avattiin tällä viikolla ensimmäistä kertaa Porvoossa vanhempsyhteistyksen pöydässä. Edessä puheenvoimaja Marika Salomaa.

Zentrassa jopa vessojen ovet irti, että vapen käyttö pysyisi kurissa

Moikka Marika ❤️ Halusin vielä kiittää illan luennosta. Oli todella tärkeää asiaa ja hyviä puheenvuoroja. Kaikkien vanhempien pitäisi näitä käydä kuuntelemassa ja olla tietoisia mitä meidän lasten ympärillä tapahtuu. Tieto kyllä lisää tuskaa ja sai pidätellä kyyneliä illalla kun peitteli lapsia unille. Voi kun osaisi pitää nämä pienet ihmiset turvassa kaikelta pahalta ❤️

”
Pojat juo olutta, siideriä ja lonkkua ja tytöt juo viinaa.

aihin-
Jo-
n

itunut
myös
ilois-
eettö-
trassa
rotta-
et, et-

Vape eli vaporisaattori kuumentaa nikotiinihuokosen hengittäväksi höyryksi: sehän ei haise pahalle, vaan vaikkapa nallekarille, ja tuoksu on myös helppo peittää – etenkin tyttöjen. Pakkaukset ja itse laite ovat värikkäitä eikä niitä välttämättä yhdistä päihteisiin.

Vapen käyttäjä ei ole mikään tietyn tyyppinen nuori. – Jokainen nuori on mahdollinen vapen käyttäjä, Rejman toteaa.

Sähkösavukkeita käytetään päivittäin 11,8 prosenttia porvoolaisista pojista ja 14,2 prosenttia tytöistä, kertoo kouluterveyskysely 2023.

Nuuskaa käyttää pojista päivittäin 7,1 prosenttia ja tytöistä 1,5 prosenttia. Nikotiiniipussit ovatkin tytyille mieluisampi tuote, ja se näkyy luvuissa: nikotiiniipusseja käyttää 11,7 prosenttia pojista ja jo 6,3 prosenttia porvoolaisista tytöistä.

Kun nuorisotilassa käy käry, vape takavarikoidaan ja keskustelun lisäksi nuorisotyöntekijä soittaa kotiin. Vapea ei nuori saa takaisin.

Koska nämä ovat laitemuotoja, ne jäävät meille. On myös vanhempia, jotka sanoo, että anna vaan se takaisin, mutta se ei käy,

Sjöblom sanoi.

Rejman muistuttaa, että vanhemman kannasta tai nesteestä riippumatta tuote on laitton.

– Me ollaan aikuisia, emmekä saa antaa lapsille kaljaa, röökiä, vapea tai mitään. Jos sen haluaa takaisin, vanhemmat saavat tulla itse hakemaan.

Nuorisoohjaajien käsityksen mukaan aineita hankitaan postitse tai Tallinnasta. Suomessa makutitvistettä ei saa myydä.

– Nuoret usein kaupitte-

lee vaatteitaan ja ostaa sillä vapea ja sitä myydään myös eteenpäin.

Alkoholi näkyy nuorison käsisä etenkin juhlapyhien yhteydessä. Silloinkin nuorisotyöntekijät ovat liikenneissä nuorten kokoontumispaikoilla, joille he toivottavat äitejä ja isäiä mukaan ”olemaan ärsyttäviä vanhempia”. Ongelma ei ole kokoontuminen, vaan päihteiden käyttö, joka synnyttää ristiriitatilanteita ja väkivaltaa.

– Vahva viina on tällä hetkellä kovassa käytössä, Rejman toteaa.

– Etenkin tytöillä. Pojat juo olutta, siideriä ja lonkkua ja tytöt juo viinaa, Sjöblom tarkentaa.

Humalaa juo itsensä vähintään kerran kuukaudessa noin 14 prosenttia kaseista ja yseistä. Nuorisotyössä tuntuu on, että sitäkin tuodaan Tallinnasta.

– Joku aikuinen tässä on jeehaamassa. Tämän hetken trendi ei ole se, että alkoholia viettäisiin kotoa.

Yli puolet nuorista on raittiita

Porvoolaisista kasin ja ysin pojista 12,4 prosenttia ja tytöistä 11 prosenttia on kokeillut kannabista ainakin kerran. THL:n kouluterveyskyselystä 2023 on tarjolla myös hyviä uutisia: 57,9 prosenttia porvoolaisista 8.–9.-luokkalaista pojista ilmoitti olevansa raittiita, 58,8 prosenttia tytöistä. Määrä on lähes samalla tasolla kuin 2021.

Toisaalta tulos kertoo myös, että yli 40 prosenttia tämän ikäisistä nuorista ei ole raittiita. Tosi humalassa on vähintään kerran kuussa 13,2 prosenttia tytöistä ja

14,3 prosenttia pojista. Se on enemmän kuin vuonna 2021.

– Tosi humalassa on yksi kymmenestä nuoresta vähintään kerran kuukaudessa. Se on tosi huolestuttavaa, kun miettään mihin tilanteisiin nuori voi joutua humalassa ollessaan. Veera von Hertzen Elämäsi sankari-järjestöstä muistuttaa.

Lisäksi etenkin tytöistä merkittävästi poikia useampi (7,7 prosenttia) kokee vanhemman alkoholinkäytön aiheuttavan haittaa.

Ongelmakäytön juurisyynä on von Hertzenin

mukaan pahanolon tunteita. Päihteet ovat pakokeino vaikeille tunteille.

– Keskustelkaa niistä kotona. Nuorille on tärkeää oppia, että kaikki tunteet on ok. Kyselkää, vaikka vastaus olisi vain murahdus nurkasta, neuvoo von Hertzen, joka on tehnyt pitkän työuran lastensuojelussa.

Nuoret kaipaavat entistä enemmän vanhempiensa kanssa olemista. Kotiin on von Hertzenin mukaan syytä luoda aidosti läsnäolevia hetkiä, joissa puhelinta ei käytä kukaan, ei myöskään vanhemmat.

Mitä todettiin?

- Sähkösavukkeet nousevat jo alakouluikäisillä, päihteet ovat yläkouluikäisillä yhä sallitumpia

Mitä tehtiin?

- Avoin kaupunkitasoinen vanhempainilta päihteistä
- Yläkoulun rehtori, kaupungin nuorisopalvelut, Itä-Uudenmaan hyvinvointialue sekä Elämäni sankari-järjestö

Keskiössä lasten ja nuorten hyvinvointi – päihteet puhuttavat

2023

Itäväylä 4. lokakuuta 2023

6

Itäväylä 4. lokakuuta 2023

7

Mitä jokaisen aikuisen tulisi tietää nuorten päihteiden käytöstä?

VAPEJA JA TUOKSUVIA MAKUNES-TEITÄ, nikotiinipusseja ja perinteisiä päihteitä. Monet vanhemmat ovat ulalla nuorten päihteiden käytöstä. Tämän jutun jälkeen ymmärrät ainakin muutamat perusasiat.

Mitä meidän aikuisten tulee tietää nuorten päihteiden käytöstä Porvoossa juuri nyt? Mistä tunnistamme, jos nuori käyttää päihteitä? Mitä se vape eli sähkö tupakka oikein on ja ennen kaikkea, mitä vanhempien pitäisi tehdä, ettei lapsi kääntyisi päihteiden puoleen?

Linnajoen yläkoulussa järjestettiin viime viikolla tilaisuus, jossa kourallinen asiantuntijoita kertoi tärkeimmät tarpit vanhemmille nuorten päihteiden käytöstä.

Tilaisuuden järjesti Porvoon vanhempainyhdistys ry.

Ensimmäisen puheenvuoron piti Linnajoen rehtori **Arttu Piispanen**, joka raotti porvoolaisen yläkoulun arkea.

Yläkouluikäiset ovat elämänsä murrosvaiheessa. Hormonit hyrräävät, ja se

laittaa aivot sekaisin. Vaikka nuori voi olla aikuisen mitassa, aivot ovat joskus 7–8-vuotiaan tasoa.

Piispanen mukaan arki koulussa sujuu pääosin hyvin. Isompia välikohtauksia on harvemmin, mutta päihteisiin yläkouluarjessa törmätään harmillisen usein.

–1980-luvulla oli tupakka-

paikat, joihin mentiin joukolla röökille. Tällä hetkellä perinteistä tupakkaa polttaa noin 5–10 oppilasta, joista ehkä viisi säännöllisesti. Perinteisestä tupakasta ei siis tarvitsa olla huolissaan.

Mistä sitten pitää olla huolissaan? Muun muassa nuuskasta.

–Nuuskaa käyttää meidän koulun oppilasta jopa kymmenet satunnaisesti.

Nuuskan lisäksi sähkö tupakka eli vapet ovat monien huulia.

Sähkö tupakointi on ollut ilmi 2–3 vuotta, ja vape on varmasti käytetyin päih-

Porvoon nuorisopalvelujen edustajat toivat tilaisuuteen sähkösavukkeita, jotta vanhemmat tietäisivät, mitä vapet haisevat.

de. Vessan ohji kun kulkee, hento ja miellyttävään haju tarttuu joskus nokkaan, Piispanen kertoi.

Linnajoen koulussa on linjattu, että vessaan saa mennä vain yksi henkilö kerrallaan. Aiemmin yhteen

koppiin saattoi ahtautua kymmenenkin ihmistä vapettamaan eli polttamaan sähkö tupakkaa.

Alkoholiin ja kannabikseen liittyviä tilanteita koulussa on noin 1–3 vuodessa.

Koti on tärkein ehkäisevän päihdetyön yksikkö, painotti **Veera von Hertenzen** ehkäisevän Elämäni Sankari -järjestöstä. Elämäni Sankari ry on ehkäisevän päihdetyön järjestö.

Von Hertenzen tutustut-

ti vanhemmat tuoreisiin tilastoihin: 4.–5.-luokkalaista porvoolaistyttöistä 2,7 prosenttia ja pojista 7,4 prosenttia on käyttänyt sähkösavukkeita vähintään kerran.

8.–9.-luokkalaista jopa

puolet vapettavat joskus, ja kymmenesosa käyttää vapea päivittäin.

Sähkö tupakan vaikutuksia ei ole tutkittu. Emme siis voi tietää, mitkä ovat sen käytön pitkän aikavälin seuraukset. Vapea polttavat ovat siis koekaniineja, von Hertenzen kertoi.

Sähkö tupakkaa myydään usein houkuttelevissa pakauksissa, ja niitä käytetään yhdessä makunesteiden kanssa. Makunesteiden myynti sähkösavukkeisiin on kielletty Suomessa.

–Monet nuoret luulevat, että vapet ovat vesihöyryä von Hertenzen kertoi.

Toisin kuin jotkut uskovat, vape ei ole harmiton. Vapessa voi olla yli kaksinkertainen määrä nikotiinia perinteiseen tupakkaan nähden ja useita muitakin haitallisia aineita.

–Nikotiini aiheuttaa vahvaa riippuvuutta, ja nuoret kokevat aikuisia helpommin, von Hertenzen muistutti.

–Vapessa ja makunesteissä on valitkaa mitä kemikaaleja, joista ei edes tiedetä. Joskus makunesteet ovat jonkun itse tekemiä, von Hertenzen kertoi.

Sähkö tupakointi nuoret ostavat iktovereita ja esimerkiksi Snapchatista ja Telegramista.

Alkoholin suosio jatkuu vuodesta toiseen. Sitä on kokeillut liki 60 prosenttia 8.–9.-luokkalaista porvoolaista. Joka kymmenes on toisti humalassa kerran kuussa.

Elämäni Sankari ry:n Veera von Hertenzen latasi tiukkaa faktaa nuorten päihteiden käytöstä. Esimerkiksi sähkösavukkeissa voi olla yli kaksinkertainen määrä nikotiinia kuin perinteisessä tupakassa. –Nikotiini aiheuttaa vahvaa riippuvuutta, ja nuoret kokevat aikuisia helpommin. Linnajoen rehtori Arttu Piispanen (kuva oikealla) kertoi, millaista on arki yläkoulussa.

Perinteisen nuuskan sijaan monet käyttävät nikotiinipusseja, joiden purkit voivat olla hyvinkin houkuttelevia nuorille. Nikotiinipusseja käyttää tytöistä noin 6 prosenttia ja pojista 12 prosenttia silloin tällöin tai päivittäin.

Kannabista porvoolaista 8.–9.-luokkalaista on kokeillut noin 10 prosenttia. Näitä lukuja kannattaa katsoa THL:n sivuilta! von Hertenzen suosittelee painokkaasti.

Puheenvuorossaan hän halusi tuoda esiin myös muita riippuvuuksia.

–On tärkeä puhua päihteistä, mutta myös toisesta riippuvuudesta: puhelimesta. Sen käyttö täyttää monella kaikki riippuvuuden mer-

KUVA: MERJA FORSMAN

kit. Kannustaisin rajaamaan puhelimen käyttöä ja iltaisin olisi hyvä, ettei puhelin päätyisi lainkaan lasten ja nuorten huoneisiin. Vanhemmat voivat olla esimerkkinä, von Hertenzen kannusti.

Vanhemmat voivat vaikuttaa lastensa päihteiden käyttöön. Oman mallin lisäksi olisi tärkeää luoda kodista turvallinen tukisatama, von Hertenzen sanoi.

–Nuori tahtoo tulla rakastetuksi sellaisena kuin on. Kaikkien tunteiden tulisi olla sallittuja. On hyvä tietää, että päihteiden ongelmakäyttäjistä monet pakenevat vaikeita tunteita päihteillä, von Hertenzen kertoi.

Kotona tulisi olla rajat,

töistä ei jää niin helposti kiinni, Rejman sanoi.

Nuorisotyöntekijät törmäävät sähkösavukkeeseen valitettavan usein. Linnajoen yläkoulun ohella nuorisotila Zentrassa on jouduttu puuttamaan vessassa vapettamiseen.

–Joudimme poistamaan vessojen ulko-ovet, koska niissä käytiin aiemmin porukalla vapettamassa. Zentra on iso tila, joten valitettavasti me emme aina näe, jos joku vapettaa, Rejman kertoi.

Zentrassa nuorten sähkö tupakka takavarikoidaan, nuorelle jutellaan aiheesta ja vanhemmille ilmoitetaan tapahtuneesta.

–Vapet ja muut päihteet ovat laittomia, joten emme saa antaa niitä nuorille. Vaikka on niitäkin vanhempiä, jotka pyytävät antamaan vapen takaisin lapselleen, Rejman sanoi.

Vapettamisesta kielvyt tuoksuun lisäksi kotiin kertyvä USB-laturit ja katoilevat vaatteet.

–Hyvin usein näemme, että nuoret kaupittelevat vaatteitaan ja ostavat sillä rahalla vapeja. Toisaalta näky siinä, että jollain toisella nuorella onkin enemmän rahaa kuin voisi kuvitella, Sjöblom sanoi.

Yhteiskouluvuoden tunne ja sosiaalinen paine ovat useille nuorille suurimmat syyt käyttää päihteitä. Päihteet kiinnostavat myös siksi, että on niin sanotusti tylsää.

–Jos nuorilla ei ole parempakaan tekemistä,

päihteet alkavat kiinnostaa. Siksi meillä on Porvoossa päihteettömiä tiloja, jotka ovat auki myös iltaisin sekä harrastamisen malli. Nuorilla pitää olla jotain mielekästä tekemistä. Tutkimusten mukaan harrastukset auttavat nuoria pysymään kaidalla tiellä, Sjöblom kertoi.

Ystävien merkitys nuorena korostuu, mutta ystävät eivät korvaa vanhempia.

–Vuonna 2015 tehdyn eurooppalaistutkimuksen mukaan ne perheet, joissa vietetään eniten aikaa yhdessä, ovat onnellisimpia. Olen varma, että se pätee vieläkin, Sjöblom sanoi.

Porvoon nuorisopalvelu järjestää vuosittain 5.-luokkalaisten kyselyn Kohti murrosikää -teematuuna. Yksi kysymyksistä on, mitä lapset kaipaisivat lisää elämässään. Tänä vuonna on yksi asia noussut yli muiden: enemmän aikaa vanhempien kanssa.

–Olette tosi tärkeitä lapsillenne, Sjöblom huomautti.

Ilan viimeisen puheenvuoron pitäjänä, **Merja Seikkuri**, toini nuorten mielenterveyden ja päihdepuhelinuuden esikilöinä Itä-Uudenmaan hyvinvointialueella.

Seikkuri on tehnyt uran rikosseuraamuslaitoksessa. Hänen viestinsä on kiteytettävissä yhteen lauseeseen: –Tiedä, missä nuoresi on ja kenen kanssa hän liikkuu.

MERJA FORSMAN
Tilaisuutta tukivat Suomen Vanhempainliitto ja OP Uusimaa.

Vinkit

- Suunnitelmallisuus toimintavuoteen
  - Kouluterveyskyselystä saa halutessaan usean vuoden mittaisen kokonaisuuden eri teemoin
- Avoin keskustelu kaupungin tai kunnan sekä mahdollisen hyvinvointialueen kanssa
  - Yhteiset tavoitteet, päällekkäisen työn karsiminen
  - Eri toimijoiden erilaiset painotukset, yhteinen lähtökohta
- Kaikille avoimet tilaisuudet
  - Mieti myös tilaisuuksien puhujia: keitä omassa kunnassa, keitä pyydetään muualta (kustannukset)
- Osaava paikallismedia mukaan
  - Asiasisältö laajaan keskusteluun tilaisuuden jälkeenkin
  - Kolumnit, mielipidekirjoitukset

Mutusta faktoihin:

- Vastaavia ideoita vanhempain toimintaan ja vaikuttamiseen voi saada mistä tahansa. Kouluterveyskysely nostaa kuitenkin laajana, vertailtavuuden mahdollistavana kyselynä esille faktatietoa oman kunnan lasten ja nuorten vastauksista.

Kolumni
Marika Salomaa

Kuuleeko kukaan?

Miten usein sinä kysyt, mitä lapsellesi kuuluu? Istahdatko illalla hänen sängynpäätynsä juttelemaan tai keskusteletko perheenä yhteisellä iltapalalla päivän tapahtumista? Koetko olevasi kiinnostunut siitä, mitä lapsellesi kuuluu – ja ennen kaikkea tiedätkö, mitä hänelle oikeasti kuuluu? Tunnetko hänen ilonsa ja surunsa? Tiedätkö, keiden kanssa hän viettää koulupäiväänsä tai vapaa-aikaansa?

Lasten ja nuorten hyvinvointi puhututtaa toistuvasti myös meillä Porvoossa. Siksi joka toinen vuosi julkaistavan Terveyden- ja hyvinvoinnin laitos THL:n kouluterveyskyselyn tulokset ovat tärkeitä – kysymyksiin kun ovat vastanneet juuri meidän lapset ja nuoret. Meidän tärkeimmät.

Porvooolaisista 5.–6.-luokkalaisista kolme viidestä keskustele vanhempiensa kanssa koulupäivästä. Yhtä moni kokee, että kouluyhteisöstä löytyy aikuinen, jonka kanssa voi keskustella mieltä painavista asioista.

Tuloskurkistus kertoo, että meillä on myös taito huomioida lastemme kaverit heille jutellen. Me saamme vanhempina myös kiitosta siitä, että tuemme ja kannustamme – näin kokee noin 85 prosenttia alakoulunsa pian päättävien ikäluokasta.

Nuoruus pelottaa, jännittää ja odottaa. Sen kynnyksellä avointa vuoropuhelua tarvittaisiin entistä enemmän: porvooolaisista 8.–9.-luokkalaisistamme kuitenkin enää vain kaksi viidestä kokee, että keskusteluyhteys omaan vanhempaan on hyvä.

Kouluterveyskyselyn Porvoon tason tuloksiin tar-

tutaan kokonaisvaltaisesti useammassa tilaisuudessa myöhemmin syksyllä. Nämä nostot kuitenkin – ja onneksi – osoittavat, että kaikkien teknologisten laitteidenkin vallatessa tilaa vuorovaikutukselta, on lopulta kaikkien tärkeintä läsnäolon taito. Se, että kuuntelemme, kysymme ja huomaamme hyvän. Näemme ja kiitämme.

Kuuntelun ja kohtaamisen taitoa ei ole vain se, mitä lapsi sanoo ääneen, vaan myös - ja joskus ennen kaikkea – se, mitä hän ei sano. Onko meillä kykyä lukea heidän eleitään, ilmeitään ja äänensävyjään?

Joskus kiire ja malttamattomuus pysähtyä paikoilleen voivat estää meitä näkemästä sen, mikä jää sanojen taakse.

Kun lapsi tietää tulevaisuuden kuulluksi ja ymmärretyksi, syntyy luottamus ja turvallisuuden tunne.

Kodin ja koulun yhteistyö on avain lapsen menestykseen – ja vanhempien rooli tässä yhteistyössä on korvaamaton.

Opettajat ja muut koulun ammattilaiset tarvitsevat tietoa siitä, mistä asioista kotona jutellaan. Uskalletaan jakaa asiat silloinkin, kun ne tuntuvat vaikeilta.

Otetaan kotona esiin nousseet huolet keskusteluun opettajan ja toisten vanhempien kanssa. Iloitetaan myös onnistumisista.

Tämä yhteistyö luo parhaat mahdolliset edellytykset lapsen ja koko luokka- ja kouluyhteisön oppimiselle ja hyvinvoinnille.

Hyvä ja turvallinen lapsuus ja nuoruus ovat jokaisen lapsen ja nuoren oikeus. Kuuntele ensin.

Kirjoittaja on porvooolainen perheenäiti ja vanhemmapainoimija.

Vapejen ja nikotiinipussien käyttö on arjessa laajaa Porvoon koulukäiväisnuorisoparissa.

Vapet ja nikotiinipussit ovat jo osa koulujen arkea Porvoossa

Nikotiinituotteiden käyttö kasvaa Porvoon kouluissa räjähdysmäisesti. Siihen liittyy myös nuorilla bisneksen tekoa.

Tanja Kuisma

Porvoolaisten nuorten käytössä vapet, nuusia ja nikotiinipussit huolehtivat perheistä ja näkyvät koulujen arjessa päivittäin, viina ja haahki viikottain. Nuorten päihteiden käyttö on kasvanut, vaikka tuoreen THL:n kouluterveyskyselyn mukaan asiat ovatkin suurimmalla osalla porvooolaisia yläkoululaisia hyvin.

Kouluterveyskyselyn mukaan vapen, nuuskan ja tupakan käyttö näkyy jo viidestäkymmestä parissa. Nikotiinituotteita on 8.–9.-luokkalaista porvooolaisista kokeillut jo vähintään puolet.

Nikotiinipussit on niin nuore juttu, ettei sitä edes löydy vuoden 2021 kyselystä ja se on uutena 2023 kyselyssä. Puffin nauttimin käyttö on pikkuinen yleisempi kuin tyttöillä. Sähkösavukkeita käytetään päivittäin jonkin verran tytöt enemmän kuin pojat. Se on selvästi ihmisenä haittaava, kertoo Veera von Hertzen Elämäni Sankari -järjestöstä tilausta Porvoon vanhempainyhdistyksen järjestämässä pöytäsoissa vanhemmille.

Rehtori Arttu Piispasen mukaan päihitteet näkyvät noin 800 oppilaan Linnajoen koulun arjessa. Perinteistä tupakkaa käyttävät ehkä viisi oppilasta, jotka luikkivat skänöllisesti urheiluhallin taakse polttelemaan, mutta nuuskan käyttö on jo useampia, ehkä kymmeniä.

–Se näkyy arjessa, koska käytetään sähkösavukkeen lisäksi ja lantulle statoiden haimiksi.

–Kun läsnäollessa muutettiin ja perinteisen tupakkanuuskan tilalle tuli sellalouksaan imetyttävä nuuskaa, myös käyttö on lisääntynyt. Ruotsalaiset ovat lisäksi, koska nuuskatuotteita pyörittävät jo kolmessa vuorokaudessa tilaajien sen löytymisen mitä asemalaitteita tarvitaan. Piispasen mukaan.

Sähkösavukkeita eli vapetta on ollut Porvoon kouluissa ilmiäni jo pari, kolme vuotta. Linnajoen koulussa saattori rehtorin mukaan aiemmin alituisia jopa kymmenen nuorta yhteen vessaan vapettamaan. Nyt niissä saa asioida vain yksi kerrallaan.

–Vape on laulussa käytetty pöhdö. Alkoholin käyttö näkyy meillä varsin harvoin, ehkä muutamana kerran vuodessa. Kannabistuotteita on tehty viime vuosien aikana 1–2 takavaihtoa vuotia.

Paikalliset

Vapejen ja nikotiinipussien käyttö on arjessa laajaa Porvoon koulukäiväisnuorisoparissa.

Vapet ja nikotiinipussit ovat jo osa koulujen arkea Porvoossa

Nikotiinituotteiden käyttö kasvaa Porvoon kouluissa räjähdysmäisesti. Siihen liittyy myös nuorilla bisneksen tekoa.

Tanja Kuisma

Porvoolaisten nuorten käytössä vapet, nuusia ja nikotiinipussit huolehtivat perheistä ja näkyvät koulujen arjessa päivittäin, viina ja haahki viikottain. Nuorten päihteiden käyttö on kasvanut, vaikka tuoreen THL:n kouluterveyskyselyn mukaan asiat ovatkin suurimmalla osalla porvooolaisia yläkoululaisia hyvin.

Kouluterveyskyselyn mukaan vapen, nuuskan ja tupakan käyttö näkyy jo viidestäkymmestä parissa. Nikotiinituotteita on 8.–9.-luokkalaista porvooolaisista kokeillut jo vähintään puolet.

Nikotiinipussit on niin nuore juttu, ettei sitä edes löydy vuoden 2021 kyselystä ja se on uutena 2023 kyselyssä. Puffin nauttimin käyttö on pikkuinen yleisempi kuin tyttöillä. Sähkösavukkeita käytetään päivittäin jonkin verran tytöt enemmän kuin pojat. Se on selvästi ihmisenä haittaava, kertoo Veera von Hertzen Elämäni Sankari -järjestöstä tilausta Porvoon vanhempainyhdistyksen järjestämässä pöytäsoissa vanhemmille.

Rehtori Arttu Piispasen mukaan päihitteet näkyvät noin 800 oppilaan Linnajoen koulun arjessa. Perinteistä tupakkaa käyttävät ehkä viisi oppilasta, jotka luikkivat skänöllisesti urheiluhallin taakse polttelemaan, mutta nuuskan käyttö on jo useampia, ehkä kymmeniä.

–Se näkyy arjessa, koska käytetään sähkösavukkeen lisäksi ja lantulle statoiden haimiksi.

–Kun läsnäollessa muutettiin ja perinteisen tupakkanuuskan tilalle tuli sellalouksaan imetyttävä nuuskaa, myös käyttö on lisääntynyt. Ruotsalaiset ovat lisäksi, koska nuuskatuotteita pyörittävät jo kolmessa vuorokaudessa tilaajien sen löytymisen mitä asemalaitteita tarvitaan. Piispasen mukaan.

Sähkösavukkeita eli vapetta on ollut Porvoon kouluissa ilmiäni jo pari, kolme vuotta. Linnajoen koulussa saattori rehtorin mukaan aiemmin alituisia jopa kymmenen nuorta yhteen vessaan vapettamaan. Nyt niissä saa asioida vain yksi kerrallaan.

–Vape on laulussa käytetty pöhdö. Alkoholin käyttö näkyy meillä varsin harvoin, ehkä muutamana kerran vuodessa. Kannabistuotteita on tehty viime vuosien aikana 1–2 takavaihtoa vuotia.

Pääkirjoitus

Seksuaalinen häirintä on saatava kuriin

Porvoossa yläkoulukäiväisiä tyttöistä joka toinen on kokenut seksuaalista häirintää. Alakoulujen 4.–5. luokkalaistakin jopa 13 prosenttia on kokenut häirintää (Uusimaa 11.5).

Pelastakaa lapset ry:n 11–17-vuotiaille suunnatussa kyselyssä vähintään puolta nuorista oli vuoden aikana pyydetty kuvaamaan itseään nettikameran välityksellä alasti tai vähissä vaatteissa. Vastanneista 62 prosenttia kertoi, että heihin on ollut netin välityksellä yhteydessä henkilö, jonka he ovat tienneet tai ainakin epäilevät olevan aikuinen.

Tiedot ovat todella huolestuttavia. Ja nyt puhutaan paikallisista porvooolaisista lapsista ja nuorista. Aihe herättikin runsaasti kiinnostusta, kun Porvoon Vanhempainyhdistyksen järjestivät vanhemmille ja nuorten parissa työskenteleville häirintää koskevan illan.

Asiantuntija Pauliina Sillfors muistutti, miten aikuisen alle 16-vuotiaalle lähettämä seksuaaliläisyyteen viesti, ehdotus, kuva tai video, ovat seksuaalirikoksia. Kyseessä on seksuaaliväkival-

lanteko. Kyselyn mukaan seksuaalista häirintää kokeneista lapsista kertoivat tapahtuneesta ensisijaisesti kaverilleen. Asiasta kertoneista 93 prosenttia kertoi tapahtuneesta kaverilleen, mutta liian harva kertoi tapahtuneesta aikuiselle.

Aikuisilla on nyt parannettavaa. Toimitko itse niin, että oma lapsesi uskaltaisi kertoa tällaisesta tapahtuneesta sinulle? Onko keskusteluyhteytesi kunnossa ja luottamuksellinen? Tällaisen luottamuksen saavuttaminen ei ole helppoa. Se on kuitenkin tärkeää lasten turvallisuuden takia, sekä näiden häirintää tekevien kiinni saamiseksi.

Ammattilainen muistutti tilaisuudessa, miten lapsi osoittaa suurta luottamusta, kun kertoo häirinnästä aikuiselle. Tilanteeseen pitää suhtautua rauhallisesti ja muistaa, että lapsi ei ole koskaan syyllinen häirintätapahtumissa. Vastuu kuuluu aina tekijälle.

Iso osa häirinnästä tapahtuu nettiympäristössä. Ja nyt kun netti kulkee lasten ja nuortenkin mukana kaikkialle, voi häirintääkin tapahtua missä vain. Jokainen häirintätapahtuma on liikaa.

Yhteistä tilannekuvaa kohti

- Kouluterveyskyselyn 2023 tulokset käsitellään Porvoossa kahdessa yhdessä suunnitellussa tilaisuudessa:
  - 21.11. tilaisuus vanhemmille, yhdistystoimijoille ja päättäjille
  - 22.11. tilaisuus kaupungin ja HVA:n henkilöstölle, verkostotoimijoille ja päättäjille
- POFF poimii tästä jälleen toimintakauden 2024/25 pohjaa

[Etusivu](#) / [Paikalliset](#)

THL:n kouluterveyskyselystä Porvoosta saatuja tuloksia esitellään marraskuussa kahdessa tilaisuudessa

Porvoosta saatuja THL:n kouluterveyskyselyn tuloksia pääsee kuulemaan marraskuussa. Kuvituskuva. ARKISTO/TANJA KUUSMA

22.9.2023 11:38

Kouluterveyskyselyn vuoden 2023 valtakunnalliset tulokset julkaistiin torstaina, mutta Porvoota koskevat tulokset julkaistaan ja käsitellään vasta marraskuussa kaupungin yhteisissä tilaisuuksissa, kertoi kaupunki tiedotteessaan.

THL:n kehittämispäällikkö ja kouluterveyskyselyn vastaava tutkija **Jenni Helenius** tulee kahteen tilaisuuteen avaamaan Porvoon tuloksia.

Porvoon vanhempainyhdistykset ja kaupunki järjestävät 21. marraskuuta kello 17.30 avoimen tilaisuuden huoltajille, yhdistystoimijoille ja päättäjille. Toinen tilaisuus on seuraavana päivänä 22. syyskuuta kohdennettuna kaupungin ja Itä-Uudenmaan hyvinvointialueen henkilöstölle, verkostotoimijoille ja päättäjille.

Yhteisillä tilaisuuksilla tavoitellaan sivistysjohtaja **Sari Gustafssonin** mukaan samaa tilannekuvaa Porvoon lasten ja nuorten hyvinvoinnista.

– On tärkeää, että olemme saman tiedon äärellä samanaikaisesti ja viemme asiat yhdessä eteenpäin.

Hyvinvointikoordinaattori **Petra Bärlund-Hämäläisen** mukaan kukin voi valita sen jälkeen omat kehittämistoimet omalle sektorilleen. Porvoon kokonaiskuvaa käsitellään myös lasten ja nuorten hyvinvointityöryhmässä.

Tuloksissa on lasten kokemuksia kouluarjesta, myös esimerkiksi heidän osallisuudestaan ja ystävyysuhteistaan, arkirutiinien merkityksestä hyvinvoinnille ja tunnetta omasta terveydentilasta.

– Huoltajat ovat tärkeä linkki tässä kokonaisuudessa. Avoimessa tilaisuudessa keskitymmekin ennen kaikkea siihen, miten huoltajat voivat näihin asioihin vaikuttaa, toteaa POFFin puheenjohtaja **Marika Salomaa**.

Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen (THL) tuottama valtakunnallinen kouluterveyskysely toteutetaan joka toinen vuosi. Kyselyyn osallistuvat peruskoulun 4. ja 5. luokkien oppilaat, 8. ja 9. luokan oppilaat ja lukioiden sekä ammatillisten oppilaitosten 1. ja 2. vuosikurssin opiskelijat.

Keväällä 2023 kyselyyn vastasi noin 260 000 lasta ja nuorta. Porvoon osallistunut kyselyyn alusta lähtien eli vuodesta 1996.

Keskiössä lasten ja nuorten hyvinvointi – Tarttua voi monin tavoin

Paikalliset

Haussa vuoden koulu yhteisön yhteistyötekijä

Porvoo

Porvoon vanhempainyhdistykset ry haluaa palkita koulu yhteisön vuoden yhteistyötekijän.

– Poikkeukselliset ajat ovat korostaneet sitä, miten tärkeää on kodin ja koulun toimiva yhteistyö lasten ja nuorten hyväksi. Etsimmekin nyt porvoolaisista kouluista henkilöä, joka on ollut valmis vaikeina-kin aikoina toimimaan ratkaisuja etsien ja yhteistä ymmärrystä lisäten, kertoo puheenjohtaja **Marika Salomaa**.

Porvoon vanhempainyhdistykset ry pyytää vinkkaamaan omasta tai tutusta

porvoolaisesta koulusta opettajaa tai koulunkäynninohjaajaa, oppilashuoltoa, ruoka- tai tilapalveluiden toimijaa tai vaikkapa rehtoria, joka on onnistunut hyvin kodin ja koulun yhteistyössä.

Ehdotusten pohjalta palkitaan vuoden yhteistyötekijä 150 euron lahjakortilla vanhan Porvoon liikkeisiin.

Myc ehdotuksen tekijä huomioidaan.

– Vuoden yhteistyötekijän palkitseminen on osa yhteisöllisyyden teema-voitamme. Tarkoituksena on havahduttaa miettimään meistä jokaisen vastuuta ja myös mahdollisuutta vaikuttaa ja tukea, Salomaa kertoo.

Tee ehdotus 19. toukokuuta mennessä porvoonvanhemmat@gmail.com. Mainitse viestissäsi ehdotettavan henkilön nimi ja koulu, perusteet sekä ehdottaja.

Tärkeää on kodin ja koulun toimiva yhteistyö lasten ja nuorten hyväksi

UUSIMAA

Vanhempainyhdistys palkitsi – Kuunteleva, arvostava ja ratkaisukeskeinen, kehui AE-koulun väki Seppo Ahosta, joka on yksi kolmesta palkitusta

Omien koulujensa palkittavaksi ehdottamat Anne Sonkajärvi, Seppo Ahonen ja Jenni Granroth. TANJA KUISMA

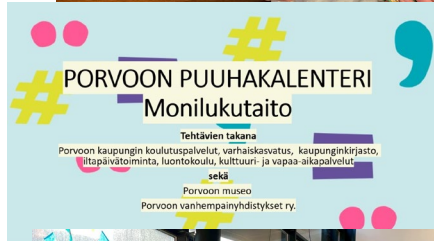
Seppo Ahonen: "Älä pidä itseäsi muita parempana" – Koulumaailman vuoden yhteistyötekijät palkittiin Porvoossa

UUTiset 25.5.2022 16:38

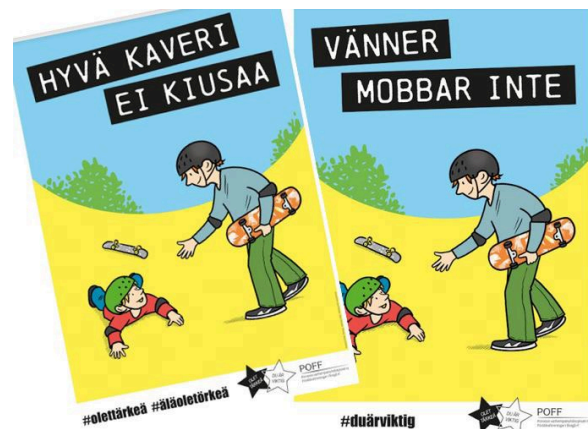

Vuoden yhteistyötekijänä palkittiin apulaisrehtori Seppo Ahonen Albert Edelleitin koulusta. Kunniamaininnan saivat luokanopettaja Anne Sonkajärvi (vas.) Keskuskoulusta ja koulunkäynninohjaaja Jenni Granroth Hamarin koulusta.

Kuvaaja: Marko Wahlström

Keskiössä lasten ja nuorten hyvinvointi – Kaikki löydettävissä myös kouluterveyskyselystä

Säännöllistä keskustelua virkamiesten ja päättäjien kanssa

Painotetun opetuksen koulu lähikouluksi - porvooolaiset lapset tasavertaiseksi

On hienoa, että Porvoon suomenkielisissä kouluissa on mahdollista hakeutua erilaisiin painotettuihin opetuksiin. Kielikylpyopetusta tarjotaan Albert Edelfeltin koulussa jo varhaiskasvatuksesta alkaen, painotettua musiikinopetusta Keskuskoulussa ja Linnajoen koulussa vuosiluokilla 3-9 ja painotettua liikunnanopetusta Pääskytien koulussa vuosiluokilla 7-9.

Painotetussa opetuksessa oppilas pääsee harjoittelemaan valittua ainetta normaalia kouluopetusta tai urheiluseurojen / musiikkiopiston tarjoamaa opetusta laajemmin ja monipuolisemmin. Edut aiheesta innostuneelle oppilaalle voivat olla hyvinkin merkittäviä innostavammasta koulupäivästä aina tulevaisuuden uraan saakka.

Porvoon kaupunki määrittä joiakin vuosia sitten lähikoulua koskevat linjauksensa uudelleen. Tuolloin painotettua opetusta tarjoavasta koulusta ei enää tullut lähikoulua oppilaalle, joka

hyväksyttiin ko. opetuksen toisen koulun alueelta. Oppilaalle tämä tarkoittaa käytännössä sitä, että hänellä ei ole oikeutta koulukuljetukseen.

Tämän päätöksen myötä painotettu opetus on mahdollinen usein vain keskustan läheisyydessä tai koulun oppilaaksiottoalueella muutenkin asuville oppilaille. Kaikilla perheillä ei ole mahdollisuutta kuljettaa lastaan kouluun tai maksaa koulukuljetuksesta. Mielestämme tämä eriarvoistaa kaupungin lapsia ja nuoria ikävällä tavalla.

Erilaisia painotettuja opetuksia tarjotaan useissa Suomen kunnista ja tietojemme mukaan on tavallista, että oppilaan lähikouluksi määritetään painotettua opetusta tarjoava koulu, kun oppilas on hyväksytty opetukseen. Porvoo on vahvasti kasvutavoitteinen kaupunki, joka haluaa edistää nykyisten ja tulevien porvoolaisten hyvinvoinnin edellytyksiä. Hyvät mahdollisuu-

det monipuoliseen, opetukseen ovat kaulavetovaimetekijä.

Toivomme, että Porvoon kaupunki tarkastelee läheisyydet linjauksensa uuden lapsi /nuori valitaan opetukseen, hänen tulisi määrittää painotettua opetusta tarjoava koulu. Näin painotettuun opetukseen aidosti mahdollista hakeutua koulusta Porvoosta. Kaikkea porvoolaisten nuorten tasavertaisuudesta koulutuksellisesti lisäuksiin.

Porvoon vanhempiainyhtiö ry Föräldraföreningarna i POFF) Porvoon Keskuskoulu ry Porvoon koulumuseo ry Pääskytien ja Linnajoen vanhempiainyhtiö Pälli ry Albert Edelfeltin koulun vanhempiainyhtiö ry Porvoon Keskuskoulun vanhempiainyhtiö ry

Etusivu > Matkailu & vapaa-aika > Vapaa-aika ja harrastukset > Yhdistykset ja järjestöt > Kaupungin avustukset

Kaupungin avustukset

Porvoon kaupunki myöntää yhdistyksille, järjestöille, yhteisöille, yksityisteille ja yksityishenkilöille avustuksia erilaisiin tarkoituksiin.

Ajankohtaiset laajasti porvooolaisia koululaisia tai vanhempain-toimijoita koskevat asiat säännöllisessä keskustelussa